

ומכיון דלכל היותר שיך כאן רק ענין של הפקעת איסורא דע"ז ע"י הכלל של נעשה מצותו, הרי לא שיך כל זה רק בדבר שגוף האיסור הוי' רק החפצא האסורה, והרי היא ניתנת לו ע"י שנתקיימה בה מצותה, אולם בדבר שהנהגה עצמה היא היא גוף האיסור ולא רק החפצא האסורה, הרי בהנהגה עצמה אין שום קיום מצוה ולא שיך לומר בה כל הך ענין של נעשה מצותו, ונמצא לפ"ז דלאו דילפי' מהך קרא גזה"כ מיוחד דאכל ע"ז לא אמרי' כל הך הימירא דנעשה מצותו, אלא דרך ילפי' מהאי קרא דהנהגה מהע"ז היא היא גוף האיסור, ולא מפני שע"כ הוא נהנה מגוף הע"ז, ולכן לא שיך בזה בכלל כל הך הימירא דנעשה מצותו, ויש עוד להוסיף בזה, די"ל דמכיון דהנהגה של הע"ז נשארה באיסורה דהא מה שנדבק בידו מן החרס הוא הוא גוף האיסור, שוב י"ל דלא שיך אולי כל עיקר הפקעת האיסור אף מגוף הע"ז, דהא עיקר הך דין דנעשה מצותו הרי דין של הימירא הוא, והיינו דע"י שנעשה מצותו נעשה האיסור הימירא, ומכיון דע"ז לכה"פ לענין ההנהגה הצאה מהע"ז אמרי' דהיא גופה הוי' גוף האיסור ולא שיך בה דין ההימירא של נעשה מצותו, והרי דבהאיסור הנאה הנלמד מקרא דלא ידבק וכו' לא יתכן הימירא דנעשה מצותו, ושוב י"ל דגם מגוף הע"ז לא נפקע איסורא, כיון דסו"ס אין כאן ההימירא של נעשה מצותו על האיסורה"ג, כן י"ל בזה.

והנה לענין מה שנמצא למעלה, די"ל דע"ז הרי כל מה ששיך להוסיף בה איבוד הרי"ז נכלל בחיובא דאיבוד הנלמד מקרא דואצדתם וכו' (ויעו' בלשון הרמב"ם בס' המצוות מ"ע קפ"ה שם שהבאנו למעלה שכ' וז"ל במה שיהי' יותר מופלג ויותר ממחר בהשחמות והכונה שלא נניח להם רשע), והנה לכאורה יש להוכיח שאין הדין כן, ודבאמת שאחרי השריפה לש"י ר"ת מספיק בזה שחיקה רגילה דהרי אף לרבנן דחיישי' שלא יעשה זבל ויזמיח ונמצא נהנה מאיסורה"ג, הרי ג"כ מכ"מ מצד החיוב איבוד לא אמרי' הכי, ואם וז"ו גורם מותר הרי לא אמרי' שיהי' מחוייב להוליך הע"ז לים המלח, מצד החיוב איבוד, ואף לרבנן כשהוא שוחק חזרה במקום שאינו מגדל נמחין אין בזה הרי חיוב יתר להוליך את הע"ז לים המלח, והרי להדי' דמכיון דכשהוא שוחק חשוב הוא אבוד, ושוב אין מקום לומר שימחייב באיבוד יתר, כן נראה מוכרח מזה, אולם יש מכ"מ לדון בזה, והוא דהיכא דהחיוב הוא איבוד ולא סתם שריפה והיינו בע"ז ולא בעיה"ג, די"ל דבזה היכא ששיך לומר דיש כאן עוד חפצא של הנאה ששיך להנות ממנה דאולי גם על הנאה זו נאמר החיוב של איבוד כיון שנמצא דבקרר דלא ידבק וכו' מבואר דהנהגה עצמה היא היא דהוי' גוף האיסור ממש, ולהכי הרי י"ל דע"ז כל שיש בזה סרך דע"ז בין בגופה ובין בהנהגה הצאה מגופה דבכל זה נאמר החיוב אבוד, ואף דאכל עיר הנידחת הרי אין חיוב בזה שאני החס שלא נאמר שם בכלל חיוב איבוד אלא חיוב שריפה, והחיוב שריפה הרי כבר התקיים ע"י מה שנשרף כל שללה של עיה"ג, משא"כ בע"ז דהחיוב שנאמר בה הוא חיוב איבוד, בזה י"ל דכל שיש לזה דין כאלו גוף הע"ז קיימת והיינו ע"י שהנחתה קיימת, וזה י"ל דהו"ל כאלו שהע"ז קיימת וכמושג"ת בזה, ושוב י"ל דגם בזה נאמר חיוב איבוד, (ויעו' ודבא

ממיר את האיסורה"ג, הרי מלבד זה הרי יקשה עוד ממה דמבואר במס' חולין דף פ"ט דאסור ליהנות מעפר עיר הנידחת והרי דיש בה כל הדינים כמו בע"ז, והנה גבי עיר הנידחת הרי אין מצות איבוד, ויותר ממצות שריפה אין שם, ובזה הרי פשיטא שיש כבר מקום לדון דיש כאן קיום גמור של מצוה שלמה לענין להמיר את האיסור עיר הנידחת, ומינה שבאמת לא אמרינן בע"ז ובעיה"ג דכוותה כל עיקר הך הימירא דנעשה מצותו, ועוד דבע"כ דאין לומר כמו שרצינו לומר דע"ז לא שיך הך הימירא דנעשה מצותו כיון דיש מצות איבוד על האפר ג"כ, דבע"כ דאין לומר כן, דהרי עיקר הך קרא דמיני' ילפינן הך דין דאעפ"י דנעשה מצות איבוד בע"ז מכ"מ האפר אסור, הרי עיקר הך דין ילפי' מקרא דלא ידבק, והרי קרא זה אכל עיה"ג הוא דכחיבה, וילפי' בע"כ מינה גם לע"ז, ומה דלא ילפי' מזה לענין ע"ז דין שריפה, ואף לפי ש"י ר"ת הרי דין שריפה ילפי' רק מעגל ולא מעיה"ג, והיינו דמעגל ילפי' דבמצות איבוד נכלל גם דין שריפה, אולם רק בחזרת חלק של איבוד, אבל לא ילפי' מעיה"ג מצות שריפה ממש, וז"ל בזה דזהו דגלי קרא דהאי לחודא והאי לחודא, ולכלל אי' יש מצוה נפרדת, ובעיה"ג המצוה היא שריפה ובע"ז ואשרה המצוה היא איבוד, ובכל דבר נמנה המורה מצוה אחרת, אולם מכ"מ יכולין אנו למילף מעיה"ג לענין ע"ז איסורה"ג וכן דאף לאחר שנעשה מצותו ה"ה באיסורו, אולם איך שיהי' הרי אי אפשר לומר כמו שרצינו לומר דלהכי לא שיך בע"ז הימירא דנעשה מצותו כיון דשיך עוד להמשיך בקיום המצוה על החפצא ולהוסיף בה במצות האיסוד, דהרי אין לומר הכי כלל, כיון דקרא דלא ידבק בעיה"ג כחיבה, ובעיה"ג הרי אין מצוה איבוד, ולאחר ששרף כל שללה אין בזה שום הוספת חיוב והוספת קיום של מצוה, ושוב יקשה כנ"ל דלמה אמרי' בגמ' דרך ב' דברים יש לנו שאעפ"י שנעשה מצותו מכ"מ ה"ה באיסורו.

ולכן נראה ביאור אחר בזה, והוא דבכל איסורה"ג הוי גוף האיסור עצמו אסור בהנאה, וכשהוא נהנה מהאיסור אמרי' דהוא נהנה מגוף הדבר האסור בהנאה, ולהכי היכא דמגוף הדבר האסור פקע איסורו ע"י שנעשה מצותו, שוב הותרה הנחתו ג"כ, אולם גבי ע"ז גלי קרא דלא ידבק וכו' ודאף אחר קיום המצוה יש כאן איסורה"ג, ומינה דגוף ההנהגה הוי' הדבר האסור, ולא רק שהע"ז נאסרה להנחתה, אלא דמלבד זה הרי ההנהגה עצמה כל שיש לה דין דהוי' הנאה הצא מע"ז, שוב הוי' ההנהגה עצמה גוף האיסור, ובהנהגה עצמה הרי לא שיך כל הך ענין של נעשה מצותו, דהיינו אלו ה' אומרים דע"ז שנעשה מצותה פקע שם ע"ז מינה אף ה' שיך לומר דהותרה הנחת הע"ז בדרך ממילא כיון דלאו שם הנחת ע"ז עלה, אולם מכיון דהימירא דנעשה מצותו הרי הוי' הימירא בכל האיסורים, ושם ע"ז מכ"מ לא פקע מינה גם אחר"כ, ואין כאן ציטול שם ע"ז מינה (וי"ע לר"ל בע"ז שנשחברה מאל"י שצטלה, וכבר עמדו ע"ז החוס' במס' פסחים דף כ"ז ב' צד"ה חוץ, והחוס' הוכיחו עוד שם דע"ז של נכרי איירי ששיך בה ציטול, ונשארו בקושיא). וכל ההימירא שיך כאן רק מטעם הפקעת איסורא דע"ז, דהרי ע"י הכלל דנעשה מצותו לא פקע שם ע"ז מינה,